Prof. dr hab. inż. Jerzy Barglik
POLITECHNIKA ŚLĄSKA
ODDZIAŁ ZAGŁĘBIA WĘGLOWEGO SEP

VI Sympozjum Historii Elektryki SHE'2022

Streszczenie: *W artykule omówiono przebieg VI Sympozjum Historii Elektryki odbytego w Katowicach w dniach 12-13 maja 2022 roku.*

The sixth Electrics History Symposium SHE'2022

Summary: *The paper presents an overview of the 6th Electrics History Symposium organized in Katowice at May 12-13, 2022.*

WPROWADZENIE

Najważniejszym wydarzeniem II dnia Katowickich Dni Elektryki było rozpoczęcie obrad VI Sympozjum Historii Elektryki. Sympozjum jest cykliczną konferencją naukową zorganizowaną z inicjatywy członka ZG SEP przewodniczącego Centralnej Komisji Historycznej Stowarzyszenia Elektryków Polskich w latach 2014-2022 dr hab. inż. Dariusza Świsulskiego, prof. Politechniki Gdańskiej. Wydarzenie to jest znakomitą okazją do przypomnienia ważnych faktów z historii polskiej elektryki, a także do wymiany poglądów osób interesujących się tą tematyką. Nic więc dziwnego, że I Sympozjum Historii Elektryki odbyło się w Gdańsku (fot. 1), a Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył inicjator organizacji tego wydarzenia [1].

Przez pierwsze cztery lata Sympozja odbywały się w cyklu rocznym (Szczecin – fot. 2, Wrocław – fot. 3, Kraków – fot. 4).

Nietypowy charakter miało V Sympozjum Historii Elektryki zorganizowane przez środowisko białostockie (2020), gdyż ze względu na pandemię odbyło się w trybie zdalnym (fot. 5).

Fot. 1. Uczestnicy I Sympozjum Historii Elektryki (29-30 czerwca 2015 r.) przed gmachem Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej (źródło: prezentacja Dariusza Świsulskiego)

Fot. 2. Uczestnicy II Sympozjum Historii Elektryki (24-25 listopada 2016 r.) podczas sesji otwarcia (źródło: prezentacja Dariusza Świsulskiego)

Fot. 3. Uczestnicy III Sympozjum Historii Elektryki (16-17 listopada 2017r.) w holu Wrocławskiego Domu Technika NOT (źródło: prezentacja Dariusza Świsulskiego)

Fot. 4. Uczestnicy IV Sympozjum Historii Elektryki (16-17 listopada 2018 r.) w I dniu obrad (źródło: prezentacja Dariusza Świsulskiego)

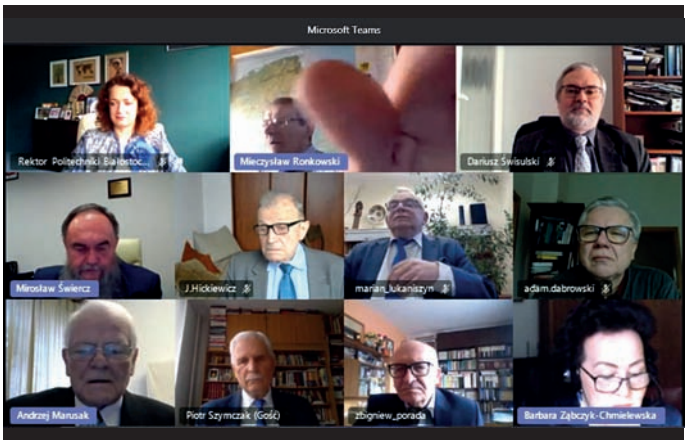

Fot. 5. Grupa uczestników V Sympozjum Historii Elektryki (9-10 listopada 2020 r.) (źródło: prezentacja Dariusza Świsulskiego)

OBRADY I DNIA SHE

Sesja otwarcia VI Sympozjum Historii Elektryki rozpoczęła się 12 maja 2022 roku punktualnie o godz. 10:30 w Sali nr 1 Domu Technika NOT w Katowicach. Część uczestników Sympozjum przybyła do Katowic wcześniej i wzięła udział w imprezach I dnia Katowickich Dni Elektryki: konferencji *ELEKTROENERGETYKA POLSKA 4.0 – wyzwania technologiczne, regulacyjne, społeczne* i uroczystości nadania tramwajowi imienia Alessandro Volty, a także uczestniczyła w mszy świętej w intencji elektryków i ich rodzin.

Patronat honorowy nad VI Sympozjum Historii Elektryki objęli: Marszałek Województwa Śląskiego, Prezydent Katowic, Komitet Elektrotechniki PAN, Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Sekcja Polska IEEE.

Obradom sesji otwarcia Sympozjum przewodniczył prezes OZW SEP Jerzy Barglik. Jako pierwszy mówca głos zabrał reprezentujący prezydenta Katowic dyrektor Muzeum Historii Katowic dr Jacek Siebel (fot. 6).

Fot. 6. Występuje dyrektor Muzeum Historii Katowic dr Jacek Siebel (fot. Mariusz Kupierz)

Następnie wysłuchano nagrań krótkich wypowiedzi patronów imprezy: przewodniczącego Komitetu Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk prof. dr. hab. inż. Mariana Łukaniszyna, przewodniczącej Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN prof. dr hab. Iwony Hofman, przewodniczącego Sekcji Polskiej IEEE prof. dr. hab. inż. Adama Dąbrowskiego. O historii Sympozjów Historii Elektryki mówił przewodniczący Komitetu Naukowego SHE dr hab. inż. Dariusz Świsulski, prof. Politechniki Gdańskiej. Przypomniał, że referaty drukowane były w materiałach konferencyjnych: *Zeszytach Naukowych Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej* (I SHE i V SHE), ale także w czasopiśmie *Maszyny Elektryczne – Zeszyty Problemowe* (II, III, IV SHE) oraz *Przeglądzie Zachodniopomorskim* (II SHE) (fot. 7).

Podobnie jak w przypadku poprzedniej edycji materiały konferencyjne VI Sympozjum Historii Elektryki zostały wydane jako *Zeszyt Naukowy Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej* nr 74 (fot. 8) [2]. Na 286 stronach tekstu zamieszczono wszystkie nadesłane referaty. Podano wykaz recenzentów. Na okładce zamieszczono zdjęcie żarówki z 1907 roku eksponowanej w Muzeum Energetyki w Łaziskach Górnych [3].

Następnie przewodniczący Komitetu Naukowego Dariusz Świsulski, ku zaskoczeniu uczestników, poinformował o ustanowieniu okolicznościowego medalu pamiątkowego Sympozjum (fot. 9). Awers medalu przedstawia zabytkowy słup linii niskiego napięcia w Żółkwi (Ukraina). Na obwolucie widnieje napis: *Sympozjum Historii Elektryki* (u góry), *za aktywny udział* (na dole). Na rewersie medalu kompozycja złożona w górnej części z gmachu Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, a w dolnej części – Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach. Na obwolucie rewersu wymienione miejsca obrad sympozjów. W gronie kilkunastu osób wyróżnionych medalem znalazła się między innymi dwójka gości z Ukrainy – Orest Ivakhiv i Andrij Kryżaniwskyj (fot. 10) oraz kierownik Pracowni Historycznej SEP dr hab. inż. Jerzy Hickiewicz, prof. Politechniki Opolskiej (fot. 11).

Fot. 7. Okładki materiałów konferencyjnych poprzednich sympozjów (źródło: prezentacja Dariusza Świsulskiego)

Fot. 8. Okładka materiałów konferencyjnych VI Sympozjum Historii Elektryki

Fot. 9. Awers i rewers medalu okolicznościowego (fot. Dariusz Świsulski)

Fot. 10. Od lewej: Orest Ivakhuv, Andrij Krizanskij, Dariusz Swisulski (fot. Mariusz Kurpierz)

Fot. 11. Moment wręczenia medalu prof. Jerzemu Hickiewiczowi (fot. Mariusz Kurpierz)

Fot. 12. Otwarcie Sympozjum przez prezesa SEP dr. inż. Piotra Szymczaka (fot. Mariusz Kurpierz)

Ostatnim mówcą był prezes SEP dr inż. Piotr Szymczak, który oficjalnie otworzył VI Sympozjum Historii Elektryki (fot. 12).

Bezpośrednio po zakończeniu sesji otwarcia rozpoczęły się obrady plenarne w dwóch sesjach równoległych [4].

Obradom sesji nr 1 *„Historia szkolnictwa elektrycznego”* przewodniczyli: prodziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej dr inż. Marcin Szczygieł oraz Członek Honorowy SEP dr hab. inż. Kazimierz Gierlotka, prof. Politechniki Śląskiej. W sesji wygłoszono 5 referatów. Mgr Barbara Ząbczyk-Chmielewska z Politechniki Gdańskiej nawiązała do trudnych lat przedwojennych swojej uczelni omawiając działalność naukowego Koła Mechaników i Elektrotechników Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej w latach 1923-1939. Prodziekan obchodzącego jubileusz 100-lecia Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej dr hab. inż. Wojciech Urbański prof. uczelni w imieniu dwójki autorów omówił działalność warszawskiej szkoły naukowej maszyn elektrycznych niekonwencjonalnych. Kolejny referat autorstwa dr. hab. inż. Krzysztofa Pieńkowskiego prof. uczelni z Katedry Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektrycznych Wydziału Elektrycznego Politechniki Wrocławskiej dotyczył historii badań rozruszników wioprądowych. Trójka autorów z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie reprezentująca Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej krakowskiej uczelni (aktualny dziekan dr hab. inż. Ryszard Sroka prof. AGH, były dziekan dr hab. inż. Antoni Cieśla prof. AGH, prodziekan dr inż. Mikołaj Skowron) przedstawiła referat zatytułowany „Elektrotechnika w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie – wczoraj i dziś”.

Autorem ostatniego referatu sesji był dr hab. inż. Jacek Kusznier prof. Politechniki Białostockiej – główny organizator V Sympozjum Historii Elektryki. Omówił działalność Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Białymstoku poprzednika organizacyjnego dzisiejszej Politechniki Białostockiej.

Równolegle odbywały się obrady sesji nr 2 „*Biografie wybitnych elektryków*", podczas której wygłoszono także 5 referatów. Obradom tej sesji przewodniczyli: dr inż. Andrzej Hachoł prof. Politechniki Wrocławskiej oraz członek Zarządu OZW SEP, prezes *CNP EMAG* dr inż. Piotr Wojtas. Obrady tej sesji rozpoczęły się od wystąpienia uczestnika z Ukrainy prof. Oresta Ivrakhiva z Politechniki Lwowskiej, który w imieniu dwójki autorów przedstawił referat o wymownym tytule: „Cmentarz Łyczakowski – miejsce spoczynku lwowskich techników: dwie mogiły dyrektorów inżynierii miejskiej". Członek Zarządu Oddziału Częstochowskiego SEP Aleksander Gąsiorski przybliżył sylwetkę inżyniera elektryka z Częstochowy Jana Hertza. Skoncentrował się na zainteresowaniach bohatera artykułu elektryczną trakcją tangencjalną oraz Jego działalnością w przemyśle i na polu społecznym. Prezes Oddziału Gdańskiego SEP dr inż. Stanisław Wojtas w imieniu dwójki autorów przedstawił sylwetkę i drogę zawodową Członka Honorowego SEP profesora Stanisława Szpora twórcy szkoły naukowej wysokich napięć. Dr inż. Piotr Rataj reprezentujący Pracownię Historyczną SEP przybliżył sylwetkę Roberta Gülchera wybitnego przedsiębiorcy z Podbeskidzia działającego na przełomie XIX i XX wieku. Autorem ostatniego referatu sesji był dr inż. Andrzej Marusak z Oddziału Warszawskiego SEP. Przedstawił sylwetkę pioniera radiotechniki polskiej, współtwórcy Instytutu Tele i Radio Technicznego, jednego z twórców warszawskiego Muzeum Techniki i Przemysłu. Po zakończeniu obu sesji wszyscy uczestnicy zgromadzili się przed budynkiem NOT na wspólne zdjęcie (fot. 13).

Fot. 13. Wspólne zdjęcie uczestników Sympozjum (fot. Mariusz Kurpierz)

Zdjęcie górne, od lewej: Krzysztof Kolonko, Tadeusz Glinka, Barbara Ząbczyk-Chmielewska, Jacek Siebel, Albert Smalcerz, Maria Zastawny, Wojciech Urbański, Stanisław Walczak, Jan Strzałka, Andrzej Grzybowski, Agnieszka Leszczewicz, Teresa Skowrońska, Andrzej Czajkowski, Dariusz Świsulski, Kazimierz Jagieła, Bogumił Dudek, Antoni Cieśla, Krzysztof Borkiewicz, Wojciech Pilecki, Jerzy Barglik, Stefan Gierlotka, Piotr Szymczak, Jacek Kusznier, Andrzej Ulmer, Mikołaj Skowron, Aleksy Kuźnik, Andrzej Klaczkowski, Marcin Szczygieł, Jan Kurek, Grażyna Ulmer, Adrian Smagór, Zbigniew Porada, Anna Dudek, Kazimierz Gierlotka, Artur Kozłowski, Krzysztof Pieńkowski, Aneta Szubert. Zdjęcie dolne: Grażyna Hachoł, Piotr Rataj, Leszek Jastrzębiowski, Jacek Zelik, Przemysław Sadłowski, Krzysztof Kolonko, Aleksander Gąsiorski, Klaudia Piekarska, Jerzy Antczak, Aleksandra Konklewska, Iwona Gajdowa, Ryszard Marcińczak, Jerzy Barglik, Artur Kozłowski, Henryka Szumigaj, Andrzej Marusak, Marcin Szczygieł, Witold Parteka , Jerzy Hickiewicz, Andrzej Hachoł, Piotr Szymczak, Remigiusz Mydlikowski, Stanisław Wojtas, Andrij Kryżanivskyi, Teresa Skowrońska, Bolesław Pałac, Barbara Kopeć, Orest Ivakhiv, Jan Musiał, Wojciech Michalski, Marian Kwiatkowski, Kazimierz Ginał, Piotr Wojtas.

Niezależnie od osób z fotografi nr 13 w Sympozjum wzięli udział dr hab. inż. Sławomir Cieślik prof. Politechniki Bydgoskiej, Barbara Adamczewska i Klaudia Pańczyk-Tytko z Biura OZW SEP. W pierwszym dniu obrad uczestniczył dziekan Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej prof. dr hab. inż. Dariusz Kania, natomiast w II dniu prezes FSNT-NOT Ewa Mańkiewicz-Cudny, sekretarz generalny SEP dr inż. Jacek Nowicki i Ewa Zych z Biura SEP.

Obrady sesji nr 3 *„Elektryka w Politechnice Śląskiej"* prowadzili: Członek Honorowy SEP prof. dr hab. inż. Tadeusz Glinka z Politechniki Śląskiej oraz prof. dr hab. inż. Zbigniew Porada z Politechniki Krakowskiej. Dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej prof. dr hab. inż. Marian Kampik oraz rzecznik prasowy Wydziału mgr Andrzej Kowalik przygotowali artykuł pt. „Historia Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej". Referat wygłosił w zastępstwie i z upoważnienia autorów prodziekan Wydziału Elektrycznego dr inż. Marcin Szczygieł. „Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej – początki i współczesność" to tytuł artykułu opracowanego przez dwójkę autorów. Przypomnijmy, że Wydział (wówczas nazywał się Wydziałem Automatyki) wydzielił się z Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w 1964 roku. Referat wygłosił dziekan Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej prof. dr hab. inż Dariusz Kania (fot. 14). Członek Honorowy SEP dr hab. inż. Kazimierz Gierlotka prof. Politechniki Śląskiej wygłosił referat „75 lat napędu elektrycznego i energoelektroniki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej", a członek Oddziału Gliwickiego SEP mgr inż. Krzysztof Kolonko mówił o działalności Oddziału Elektryków Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Śląskiej w okresie od 1958 roku. Wśród osób, których sylwetki zostały zaprezentowane w referacie „Zasłużeni Ślązacy w elektrotechnice" jest także wielu profesorów absolwentów i pracowników naukowych Politechniki Śląskiej. Ostatnim referatem sesji miał być tekst Członka Honorowego SEP Tomasza Kołakowskiego na temat członków honorowych związanych z Oddziałem Zagłębia Węglowego SEP [5]. Ze względu na nieobecność Autora na zakończenie Sesji został wygłoszony referat przewidziany początkowo do prezentacji w wersji posterowej, którego byłem współautorem, na temat patrona Akademii Inżynierskiej w Polsce [6] prof. Gabriela Narutowicza.

Równolegle obradowała sesja pt. *„Działalność stowarzyszeniowa elektryków"*, której przewodniczyli: Członek Honorowy SEP i prezes Oddziału Krakowskiego SEP dr inż. Jan Strzałka oraz dr hab. inż. Sławomir Cieślik prof. Politechniki Bydgoskiej (fot. 15). Jako pierwsza referat pt. „Historia Oddziału Toruńskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich (1921-2021)" wygłosiła Członek Honorowy SEP i prezes Oddziału Toruńskiego SEP Aleksandra Konklewska. Artykuł jest pracą zbiorową opracowaną przy współpracy z Pracownią Historyczną SEP. Kolejny referat sesji pt. „Historia Oddziału Radomskiego SEP (1921-2021)" autorstwa prezesa Oddziału Radomskiego SEP Wiesława Michalskiego wygłosił w Jego zastępstwie przedstawiciel Oddziału Leszek Jastrzębowski. Kończąc swoje wystąpienie wręczył prof. Jerzemu Hickiewiczowi medal ustanowiony z okazji jubileuszu 100-lecia Oddziału. Warto w tym miejscu dodać, że o jubileuszu obu oddziałów - stulatków pisałem w okolicznościowym artykule zamieszczonym w *Śląskich Wiadomościach Elektrycznych* [7]. Kolejne referaty tej sesji dotyczyły: jubileuszu 70-lecia Oddziału Częstochowskiego SEP (autor Aleksander Gąsiorski), obchodów 75-lecia Oddziału Wrocławskiego SEP (autor prezes Oddziału dr inż. Andrzej Hachoł, profesor uczelni), 45-lecia Oddziału Tarnobrzeskiego SEP (w imieniu trójki autorów referat wygłosił Jacek Zelik) oraz historii Oddziału Kieleckiego SEP (autor prezes Oddziału Kazimierz Ginał).

Fot. 14. Na pierwszym planie od lewej: Andrzej Grzybowski, Dariusz Kania (fot. Mariusz Kurpierz)

Fot. 15. Na pierwszym planie od lewej: Sławomir Cieślik, Aleksandra Konklewska (fot. Mariusz Kurpierz)

IMPREZY TOWARZYSZĄCE I DNIA OBRAD

Popołudnie i wieczór pierwszego dnia Sympozjum wypełniły imprezy towarzyszące. Najpierw spotkano się na kolacji koleżeńskiej w Sali Tarasowej *Hotelu Katowice*. Stamtąd uczestnicy przespacerowali się do reprezentacyjnej siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia na koncert inaugurujący cykl muzyczny Katowice Kultura Natura – *Podróż*. W programie koncertu: uwertura na orkiestrę symfoniczną Grażyny Bacewic, VIII Symfonia Einojuhani Rautavaara oraz IX Symfonia e-moll „Z Nowego Świata" op.95. Po koncercie pod drzwi Gmachu NOSPR podjechał specjalny autobus elektryczny linii „Katowickie Dni Elektryki", który zabrał uczestników na wycieczkę z przewodnikiem szlakiem słynnych katowickich obiektów. Autokar miał trzy przystanki: na rynku w Nikiszowcu, przed Urzędem Wojewódzkim (fot. 16) oraz przy *Kopalni Wujek*. Trasa przejazdu zakończyła się przy *Hotelu Katowice*.

Fot. 16. Autokar linii „Katowickie Dni Elektryki" przed Urzędem Wojewódzkim w Katowicach (fot. Mariusz Saratowicz)

OBRADY II DNIA SHE

Obrady sesji nr 5 „*Biografie wybitnych elektryków*" prowadzili: dr hab. inż. Jacek Kusznier prof. Politechniki Białostockiej oraz dr inż. Andrzej Marusak z Politechniki Warszawskiej. Pierwszy referat pt. „Kmdr inż. Stanisław Rymszewicz – oficer Wojska Polskiego i Polskiej Marynarki" wygłosił dr Witold Parteka z Politechniki Gdańskiej. Dyrektor Muzeum Politechniki Warszawskiej dr Andrzej Ulmer przedstawił postać Issaca Perala wynalazcy pierwszej w świecie elektrycznej łodzi podwodnej. Zespół czterech autorów z Pracowni Historycznej SEP (Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski, Jerzy Hickiewicz oraz Lidia Serbin-Zuba) przygotowali referat zatytułowany: „Okrągłe rocznice urodzin wybitnych elektrotechników: Brunona Abakanowicza (1852-1900), Stanisława Olszewskiego (1852-1898), Juliusza Lilienfelda (1882-1963), Mariana Hoffmanna (1922-2010)". Do idei ustanawiania przez Polskie Towarzystwo Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej oraz Stowarzyszenie Elektryków Polskich patronów roku nawiązał w swym referacie prezes Oddziału Krakowskiego SEP dr inż. Jan Strzałka. Zazwyczaj oba stowarzyszenia ustanawiają wspólnych patronów roku [8]. Tym razem jest inaczej. Patronem roku w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich jest prof. Kazimierz Bisztyga [9], natomiast PTETiS wybrał prof. Ludgera Szklarskiego. W swym referacie dr inż. Jan Strzałka przedstawił życiorysy obu profesorów wywodzących się z Akademii Górniczo-Hutniczej. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Porada z Politechniki Krakowskiej przedstawił referat pt. „Elektrycy wśród polskich medalistów olimpijskich" będący swego rodzaju omówieniem książki o tym samym tytule wydanej przez Autora [10]. O przyszłym patronie Oddziału Piotrkowskiego SEP, zmarłym dwa lata temu Członku Honorowym SEP Tadeuszu Malinowskim pisze w swym referacie członek Oddziału Jerzy Antczak. Ostatni referat sesji nosił tytuł „Pięciolecie Pracowni Historycznej Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Opolu".

Obradom kolejnej sesji „*Historia energetyki i przemysłu elektrotechnicznego*" przewodniczyli: sekretarz generalny SEP dr inż. Jacek Nowicki oraz członek ZG SEP Bolesław Pałac. Andrij Kryżaniwskyj, Orest Ivakhiv ze Lwowa przedstawili referat pt. „Wyścig tramwajów, konny czy gazowy?". W swym referacie Autorzy przybliżają sylwetki twórców tramwaju lwowskiego. Reprezentant Oddziału Poznańskiego SEP Andrzej Grzybowski omówił historię elektroenergetyki wielkopolskiej. Stały uczestnik Sympozjów Historii Elektryki Marian Kwiatkowski z Koła SEP przy *TAURON Wytwarzanie Oddział Elektrownia Jaworzno* omówił działalność nieistniejącej już Elektrowni Halemba. Dr inż. Remigiusz Mydlikowski z Wydziału Elektroniki, Fotoniki i Mikrosystemów Politechniki Wrocławskiej w imieniu dwójki autorów omówił działalność laboratorium radiointroskopii przy Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej. Trójka autorów reprezentująca Instytut Maszyn i Napędów Elektrycznych KOMEL wchodzący obecnie w skład Sieci Badawczej ŁUKASIEWICZ opracowała referat na temat wieloletniej działalności Instytutu. Referat wygłosił Członek Honorowy SEP prof. dr hab. inż. Tadeusz Glinka, wieloletni przewodniczący Rady Naukowej Instytutu i redaktor naczelny czasopisma *Maszyny Elektryczne – Zeszyty Problemowe* wydawanych przez KOMEL. Członek Oddziału Szczecińskiego SEP Wojciech Pilecki omówił budowę i konstrukcję łazika księżycowego. Tytuł referat brzmiał: „50 lat księżycowego samochodu – historia i konstrukcja Lunar Roving Vehicle". Ostatni referat sesji pt. „Bezpieczeństwo pracy elektryków na forum SEP – w historycznym ujęciu zagadnienia" przygotowała dwójka autorów. Referat wygłosił Członek Honorowy SEP przewodniczący Polskiego Komitetu Bezpieczeństwa w Elektryce SEP Bogumił Dudek.

Po przerwie kawowej odbyła się uroczysta sesja plenarna poświęcona pamięci Członka Honorowego SEP dr. inż. Zbigniewa Białkiewicza w 100-lecie urodzin. Obrady prowadził prezes OZW SEP Jerzy Barglik. Oficjalna data Jego urodzin minęła z dniem 10 stycznia 2022 roku. Dokładnie w tym dniu odbyło się zorganizowane w trybie zdalnym Seminarium Historyczne OZW SEP poświęcone w całości prezentacji Jego dokonań [11]. Na sesji referat pt. „Wspomnienie o docencie dr. inż. Zbigniewie Białkiewiczu" wygłosił Członek Honorowy SEP prof. Jerzy Hickiewicz. Pełny tekst referatu opublikowany na stronach 205-209 materiałów konferencyjnych ukaże się oddzielnie w kolejnym numerze *Śląskich Wiadomości Elektrycznych*. Udział w sesji wzięli – córka Hanna i syn Krzysztof, którzy w krótkich wystąpieniach przypomnieli ciekawe momenty życia ich Ojca. Głos w dyskusji zabrał prof. Tadeusz Glinka przytaczając mniej znane informacje o partyzanckiej aktywności Zbigniewa Białkiewicza.

W przerwie na lunch odbyło się spotkanie Komitetu Naukowego Sympozjum. Podczas obrad omówiono przebieg Sympozjum oraz przedyskutowano propozycje organizatora VII Sympozjum Historii Elektryki (fot. 17).

Sesja nr 8 dotyczyła historii Elektroniki i Automatyki Zabezpieczeniowej. Obradom przewodniczyli prezes Oddziału Rzeszowskiego SEP Barbara Kopeć i prezes Oddziału Gdańskiego SEP dr inż. Stanisław Wojtas. Pierwszy referat autorstwa Jana Francyka z Oddziału Wrocławskiego SEP nosił tytuł: „Minitel – prekursor internetu". Autor był nieobecny, ale odtworzono prezentację z Jego autorskim komentarzem. Sekretarz generalny SEP Jacek Nowicki wygłosił referat pt. „Początki mikroprocesorów – od tajnych zastosowań wojskowych do rewolucji informatycznej". Zupełnie inny charakter miało wystąpienie prezesa Oddziału Warszawskiego SEP Ryszarda Marcińczaka, który przedstawił referat pt. „Od Kazimierza Szpotańskiego, pomiary i liczniki do pomiarów i liczników inteligentnych". Tekst referatu nie został wydrukowany w materiałach konferencyjnych, ale jest dostępny na stronie internetowej *ŚWE* [12]. Kolejny referat autorstwa Członka Honorowego SEP Andrzeja Boronia został wygłoszony przez wiceprezes Oddziału Łódzkiego SEP Henrykę Szumigaj. Pełny tekst ukaże się w Biuletynie Oddziału Łódzkiego SEP. Wersja elektroniczna jest dostępna za pośrednictwem strony internetowej [13]. Ostatni referat w programie sesji nie został wygłoszony. Jego pełny tekst zamieszczono w materiałach konferencyjnych [14]. W zamian współprzewodnicząca sesji Barbara Kopeć omówiła historię Oddziału Rzeszowskiego SEP [15].

Obradom sesji nr 9 „*Wydawnictwa i konferencje*" przewodniczyli: prodziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej dr hab. inż. Wojciech Urbański oraz dr Przemysław Sadłowski z Pracowni Historycznej SEP. Sesję zainaugurował referat przygotowany przez dwójkę autorów, a wygłoszony przez członka Oddziału Wrocławskiego SEP Wojciecha Michalskiego pt. „Historia Oddziału Wrocławskiego SEP zapisana w informatorach". Podobny charakter miał referat Agnieszki Leszczewicz pt. „Politechnika Gdańska w literaturze". Dr inż. Andrzej Marusak z Politechniki Warszawskiej omówił historię konferencji Symulacja Procesów Dynamicznych SPD-1. Redaktor naczelna miesięcznika SEP *Energetyka* Iwona Gajdowa podsumowała 75-lecie działalności czasopisma. Ostatnim referatem VI Sympozjum Historii Elektryki był tekst przygotowany ponownie przez członków Pracowni Historycznej SEP, a dotyczący docenta dr. inż. Samuela Dunikowskiego (1906-1939), zapomnianego wychowanka prof. Kazimierza Drewnowskiego.

Podsumowania Sympozjum dokonano podczas sesja plenarnej nr 10 – sesji zamknięcia Sympozjum. W trakcie Sesji głos zabrali: przewodniczący Komitetu Naukowego dr hab. inż. Dariusz Świsulski, prezes SEP dr inż. Piotr Szymczak, prezes FSNT-NOT Ewa Mańkiewicz-Cudny, prezes Oddziału Warszawskiego SEP Ryszard Marcińczak (fot. 18).

Fot. 17. Spotkanie Komitetu Naukowego Sympozjum

Fot. 18. Podczas sesji zamknięcia Sympozjum

Fot. 19. Na pierwszym planie od lewej: Bolesław Pałac i Barbara Kopeć z Oddziału Rzeszowskiego SEP – przyszłego organizatora VII SHE oraz Bogumił Dudek (fot. Mariusz Saratowicz)

Prezes Oddziału Rzeszowskiego SEP Barbara Kopeć zadeklarowała gotowość organizacji VII Sympozjum Historii Elektryki przez środowisko elektryków rzeszowskich (for. 19). Uczestnicy otrzymali wydruk zdjęcia pamiątkowego (fot. 13).

IMPREZY TOWARZYSZĄCE II DNIA

Bezpośrednio po zakończeniu obrad część uczestników Sympozjum wzięła udział w spacerze z przewodnikiem szlakiem słynnej katowickiej moderny. Opis trasy zawarty jest w Kąciku Śląskim zamieszczonym w tym numerze *ŚWE* [16].

Część uczestników Sympozjum wzięła także udział w odbytej wieczorem o godz. 18:00 uroczystej Gali Jubileuszowej X Katowickich Dni Elektryki.

Szanowny Panie Profesorze,

Bardzo dziękuję za zaproszenie na VI SHE i za wyróżnienie. To było niezwykle wzruszające dla mnie właśnie w czasie wojny, kiedy mogłem trochę odetchnąć od nerwowego napięcia.
Kiedy powracałem, to już w Ukrainie jechałem autobusem niedaleko od miejsca, gdzie niezadługo, za parę godzin, trafili rosyjskie rakiety.
Autobus był przepełniony przez dzieci z matkami, które powracały w Ukrainę. Ale dojechaliśmy szczęśliwie wieczorem na dworzec we Lwowie, i bez spóźnienia. To wszystko stało się nocą, rakiety spadły niedaleko od granicy z Polską, znów powróciłem w realia alarmów i wybuchów.
Jeszcze raz dziękuję i mam nadzieję gościć Pana we Lwowie, zwłaszcza w naszym muzeum elektryfikacji.

Serdecznie pozdrawiam
Andrij Kryżaniwskyj

Fot. 20. Oryginalna treść wiadomości otrzymana od Andrija Kryżaniwskyj

Miejscem spotkania była Sala Teatralna Pałacu Młodzieży w Katowicach (miejsce obrad Zjazdu SEP z 1957 roku). W Gali uczestniczyło wielu znakomitych gości, w tym prezydent Katowic Marcin Krupa, prezes FSNT-NOT Ewa Mankiewicz-Cudny oraz prezes SEP Piotr Szymczak. Relacja z przebiegu uroczystości ukaże się w kolejnym numerze *ŚWE*.

PODSUMOWANIE I PODZIĘKOWANIA

VI Sympozjum Historii Elektryki było konferencją udaną. Wysłuchano 48 referatów, których recenzowane teksty opublikowano w starannie wydanych materiałach konferencyjnych.

Do Oddziału Zagłębia Węglowego SEP nadesłano wiele podziękować z wyrazami uznania. Wśród nich znalazł się e-mail od naszego kolegi z Ukrainy Andrija Kryżaniwskyj (fot. 20).

LITERATURA

[1] Materiały I Sympozjum Historii Elektryki. Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, nr 43, Gdańsk 2015.

[2] Materiały VI Sympozjum Historii Elektryki. Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, nr 74, Gdańsk 2022, s. 286.

[3] http://muzeumenergetyki.pl/ (dostęp: 5 czerwca 2022 r.).

[4] http://she2022.sep.katowice.pl/program-sympozjum (dostęp: 5 czerwca 2022 r.)

[5] Kołakowski T.: *Członkowie honorowi z obszaru działania Oddziału Zagłębia Węglowego SEP*. Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, nr 74, Gdańsk 2022, ss. 51-54.

[6] https://akademiainzynierska.pl/ (dostęp: 5 czerwca 2022 r.).

[7] Barglik J.: *Dołączyli do grona stulatków*. „Śląskie Wiadomości Elektryczne" 2021, nr 6, s. 26.

[8] Barglik J.: *Patroni roku*. „Śląskie Wiadomości Elektryczne" 2017, nr 4, s. 41.

[9] http://sep.krakow.pl/wydarzenia_img/Kalendarium%20prof%20K%20Bisztygi.pdf/ (dostęp: 5 czerwca 2022 r.).

[10] Porada Z.: *Elektrycy wśród polskich olimpijczyków*. KON tekst, Kraków 2022.

[11] *Jubileusz 100-lecia urodzin dr. inż. Zbigniewa Białkiewicza. Droga życiowa, osiągniecia naukowe i realizacja pasji historycznych*. „Śląskie Wiadomości Elektryczne", Zeszyt Historyczny nr 5, marzec 2022.

[12] Marcińczak R.: *Od Kazimierza Szpotańskiego – pomiary i liczniki do pomiarów i liczników inteligentnych*. http://www.swe.sep.katowice.pl/pl/zeszyty-historyczne/artykuly (dostęp: 5 czerwca 2022 r.).

[13] Boroń A.: *Członkowie Honorowi w Oddziale Łódzkim SEP*. http://www.swe.sep.katowice.pl/pl/zeszyty-historyczne/artykuly (dostęp: 5 czerwca 2022 r.).

[14] Kołakowski T.: *azdy Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Katowicach*. Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, nr 74, Gdańsk 2022, s. 259.

[15] Kopeć B.: *65 LAT Rzeszowskiego Oddziału SEP*. http://www.swe.sep.katowice.pl/pl/zeszyty-historyczne/artykuly (dostęp: 5 czerwca 2022 r.).

[16] Czajkowski A.: *Dwie barwy Katowic*. Kącik Śląski nr 123. „Śląskie Wiadomości Elektryczne" 2022, nr 3, s. 39.